

О П Ш Т И Н А Т Ћ И Ћ Е В А Ц

И З В Е Ш Т А Ј О

СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ТЋИЋЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ИНФОПЛАН

Одговорни планер:
Марија Пауновић
Милојевић,
дипл. инж. арх.

Директор:
Марина Агатуновић
дипл. екон.

„ИНФОПЛАН“ Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ
Ратних војних инвалида 4, 34300 Аранђеловац,
телефон/факс 034/720-081 / 720-082,
e-mail:urbanizam@infoplan.rs

12084

ISO 9001:2008
SRPS ISO 9001:2008

2022. година

ПРЕДМЕТ: **ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ
ЋИЋЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НАРУЧИЛАЦ: **ОПШТИНА ЋИЋЕВАЦ**

ОБРАЂИВАЧ: **ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА
ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, АУТОМАТСКУ
ОБРАДУ ПОДАТАКА И ИНЖЕЊЕРИНГ "ИНФОПЛАН"
Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ
34300 Аранђеловац, Ратних војних инвалида 4**

РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ ПЛАНА: **Драгана Стојиловић, дипл. инж. арх.**

РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ
СТРАТЕШКЕ
ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА: **Марија Пауновић Милојевић, дипл. инж. арх.**

РАДНИ ТИМ: **Тијана Лукић, дипл. простор. планер, маст. инж.
зашт. жив. сред.
Јадранка Каралић, дипл. инж. арх.
Наташа Миливојевић, дипл. инж. грађ.
Никола Мијатовић, дипл. инж. геод.**

ДИРЕКТОР
МАРИНА АГАТУНОВИЋ, дипл. екон.

САДРЖАЈ

Увод.....	1
1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја.....	3
1.1. Преглед садржаја Измене и допуне Просторног Плана општине Ћићевац.....	5
1.2. Карактеристике и циљеви Плана.....	5
1.2.1. Обухват плана.....	5
1.2.2. Попис катастарских парцела у оквиру границе плана.....	6
1.2.3. Постојећа и планирана намена површина.....	6
1.2.4. Циљеви израде Плана.....	6
1.3. Хијерархијски однос са другим плановима-планска усклађеност.....	7
1.4. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине на подручју Плана.....	9
1.4.1. Природне карактеристике општине.....	9
1.4.2. Створене карактеристике.....	10
1.4.3. Стање квалитета животне средине.....	13
1.5. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана.....	16
1.6. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама.....	16
2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора.....	17
2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене.....	17
2.2. Индикатори стратешке процене.....	18
3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину.....	21
3.1. Процена утицаја на животну средину и поређење варијантних решења.....	23
3.2. Разлози за избор најповољнијег варијантног решења.....	24
3.3. Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења.....	26
3.4. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину.....	29
4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое.....	34
5.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана.....	35
5.1. Индикатори праћења стања.....	36
5.2. Права и обавезе надлежних органа.....	38
6.0. Методологија стратешке процене утицаја на животну средину и тешкоће при изради стратешке процене утицаја на животну средину.....	40
7.0. Приказ начина одлучивања за избор предложеног плана.....	43
8.0. Закључци стратешке процене утицаја.....	44

СПИСАК ТАБЕЛА

- Табела бр. 1: Резултати испитивања површинских вода 2020. године
Табела бр. 2: Услови надлежних институција
Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора
Табела бр. 4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)
Табела бр. 5: Вредновање карактеристика утицаја
Табела бр. 6: Матрица процене утицаја
Табела бр. 7: Поступак стратешке процене за Измену и допуну Просторног плана

УВОД

Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину, одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. Ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Стратешка процена утицаја на животну средину израђује се у поступку израде просторних и урбанистичких планова и саставни је део плана. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени може бити правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног и урбанистичког планирања и израде планских и других развојних докумената. Извештај садржи:

- 1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- 2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- 3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
- 4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења плана);
- 5) програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- 6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- 7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- 8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Применом Стратешке процене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба предметне средине.

Саставни део Одлуке о изради Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац, („Сл. лист општине Ћићевац“, бр. 9/21) је и Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац на животну средину број 350-21/21-03 од 6.4.2021. године.

Поред одлуке правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Службени гласник РС”, бр. 135/04, 88/10);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10-исп., 14/16, 95/18-др.закон и 7/21).

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја, а да се тиме избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит локалног становништва.

Основни циљеви израде Стратешке процене утицаја су:

- обезбеђивање да питања животне средине и здравља људи буду потпуно узета у обзир приликом развоја планова или програма;

- успостављање јасних, транспарентних и ефикасних поступака за стратешку процену;
- обезбеђивање одрживог развоја;
- обезбеђивање учешћа јавности;
- унапређење нивоа заштите здравља људи и животне средине.

Основна питања заштите животне средине која се разматрају у току израде стратешке процене су:

- заштита ваздуха, дефинисање мера за спречавање и смањење утицаја од постојећих и планираних активности и делатности;
- заштита квалитета површинских и подземних вода, изградња насељске инфраструктуре за одвођење и пречишћавање отпадних вода, рационална потрошња воде;
- заштита и очување земљишта, рационално коришћење земљишта, санација и рекултивација деградираних површина, подизање нових и заштита постојећих заштитних појасева и ветрозаштитних појасева,
- заштита здравља и унапређење квалитета живота, подразумева смањење ризика по здравље унапређењем опремљености комуналном инфраструктуром и подизањем нивоа комфора и стандарда живота;
- смањење појаве ризика од удеса и елементарних непогода, дефинисање мера за смањење ризика од удеса при транспорту, складиштењу и руковању опасним материјама, пожара и сл.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техникотехнолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2. Начело интегралности политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

3. Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4. Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм и

5. Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм надлежном органу. Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну је ИНФОПЛАН д.о.о. из Аранђеловца. Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац, што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планско решење и благовременог достављања евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

На основу одредбе члана 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

- 1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
- 2) преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
- 3) карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- 4) разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- 5) приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нерезализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- 6) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Стратешка процена утицаја Измене и допуна Просторног плана општине Ћићевац на животну средину је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, целина, зона, објеката, функција, садржаја и планиране линијске и комуналне инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Измене и допуна Плана;
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у План и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

Као основ и полаз за израду стратешке процене Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац утицаја на животну средину коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о изради Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац, коју је донела Скупштина општине Ћићевац на седници одржаној 09.04.2021. године (бр. одлуке 350-21/21-03, "Сл. лист општине Ћићевац", бр. 9/21);
- Нацрт Измене и допуна Просторног плана општине Ћићевац;
- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС", број 88/10);
- Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Службени гласник РС", бр. 39/2014);
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш (Сл. гласник РС" бр. 69/03 и 121/14) ;
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате–Прељина („Сл. гласник РС", бр. 10/2020);
- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана.

За израду стратешке процене утицаја Плана на животну средину и Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, вредновање простора са аспекта еколошке одрживости и прихватљивости, избор најбоље понуђеног решења и предлагање смерница за ниже хијерархијске нивое, коришћена је следећа законска регулатива:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др.закон, 9/20 и 52/21);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др.закон, 72/09 - др.закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10-исп. 14/16 и 95/18-др.закон и 71/2021);
- Закон о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити земљишта („Сл.гласник РС“, бр.112/15);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС” бр. 36/09, 88/10 и 14/16 и 95/18-др.закон);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“ бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС” бр. 96/2021);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр.111/09 20/15, 87/18 и 87/18 – др.закон);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС” бр. 71/94, 52/11-др.закон, 99/11-др.закон, 6/20-др.закон и 35/21-др.закон);
- Закон о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл.гласник РС” бр. 36/09);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС”, бр. 32/2019);
- Правилник о граничним вредностима, методама мерења имисије и критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података („Службени гласник РС”, број 54/92, 30/99 и 19/06);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник РС” бр. 31/82);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће (Сл. лист СРЈ, бр. 42/98, 44/99 и Сл. гласник РС бр. 28/2019);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16);
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 72/10);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл.гласник РС“, бр.72/10);
- Правилник о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захватима за мониторинг земљишта („Сл.гласник РС“, бр.102/20);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање ("Службени гласник РС", број 114/13);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање ("Службени гласник РС", број 17/17);
- Правилник о одређивању и одржавању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (.Сл. гласник РС", број 92/08);
- Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09);
- Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима (Службени лист СФРЈ, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90);

- Правилник о техничким нормативима за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 52/85);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16);
- Уредба о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС“, број 5/16);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15 и 83/21);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“ бр. 67/11. 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл. гласник РС“, бр. 88/10 и 30/18-др.уредба);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС“, бр.30/18 и 64/19);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о класификацији вода („Сл. гласник СРС“ бр. 5/68);
- Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СРС“ бр. 5/68-61);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 114/08);

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ЋИЋЕВАЦ

Садржај Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац урађен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“ бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18 и 31/19, 37/19, 9/2020 и 52/21).

Састоји се из **1. Текстуралног дела плана** који чине ОПШТИ ДЕО, ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ, ОБУХВАТ ПЛАНА, ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ, ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ, као и СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА, ОДНОС ПРЕМА ПОСТОЈЕЋОЈ ПЛАНСКОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ и СПРОВОЂЕЊЕ, **2. Графичког дела плана** и **3. Опште и планске документације**.

1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

1.2.1. ОБУХВАТ ПЛАНА

Обухват Просторног плана општине Ћићевац („Сл. лист општине Ћићевац“ бр. 7/11) је простор општине укупне површине од 124 km², коју обухватају 10 насеља (12 целих катастарских општина) и у којој живи 9476 становника по Попису становништва 2011. године. Према административној подели Републике Србије, општина припада Расинском округу, а

граничи се са општинама Параћин (на северу), Ражањ (на истоку), Варварин (на западу) и Крушевац (на југу). Границу просторног плана чине спољашње границе катастарских општина Појате, Плочник, Радошевац, Лучина, Сталаћ, Брањина, Мојсиње, Трубарево, Град Сталаћ, Мрзеница и Ћићевац.

Како се Измене и допуне просторног плана општине Ћићевац односе делом на промене у Рефералној карта бр. 2 Мрежа насеља и инфраструктурни системи, која се ставља ван снаге у целости, обухват овог плана представља к. п. бр. 98 КО Лучина, површине 1,23 ha, локације на којима су примарно планирана ППОВ и локација новог мањег ППОВ за насеље Мрзеница и локације на којима су планиране проточне мхе, а које су само симболима, без дефинисања посебних парцела, приказане на Рефералној карти бр. 2.

1.2.2. ПОПИС КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА У ОКВИРУ ГРАНИЦЕ ПЛАНА

Измена и допуна Плана обухвата следећу катастарску парцелу:

К. О. Лучина

- Цела к. п. бр.: 98.

1.2.3. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Измена и допуна Плана односи се на дефинисање локација за изградњу постројења за пречишћавање и евакуацију отпадних и фекалних вода за централно ППОВ на кп. бр. 98 КО Лучина и још два ППОВ за Плочник и Мрзеницу.

Према катастру непокретности катастарска парцела бр. 98 КО Лучина површине 1,23 ha, представља пољопривредно земљиште, њива 2. класе, односно остало природно неплодно земљиште. На предметној парцели налазе се две ископине за бунар, постојећи објекат који ће се користити као портирница, као и постојећи објекат сабирног бунара са црпном станицом.

Планиран је принцип да „централно“ ППОВ планирано на кп. бр. 98 КО Лучина прихвата истовремено комуналне и индустријске отпадне воде из Појата, Ћићевца, Лучине, Сталаћа и града Сталаћа. Услов да се индустријске отпадне воде из различитих технолошких процеса могу прихватити градском канализацијом је да се одговарајућим предтретманима сведу на квалитет који треба да одговара параметрима из Правилника о санитарно-техничким условима упуштања отпадних вода у градску канализацију. Технологију пречишћавања за мања ППОВ прилагодити локалним условима. Мања ППОВ ће се користити за Плочник и Мрзеницу.

1.2.4. ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Циљ израде плана је редефинисање намене у обухвату Измена и допуна Плана, као и правила уређења и грађења. Посебни циљеви су усклађивање Просторног плана у складу са актуелним стањем и потребама у погледу неопходних измена комуналне инфраструктуре и намене простора кроз изградњу постројења за пречишћавање и евакуацију отпадних и фекалних вода на кп. бр. 98 КО Лучина и комплетирање јавно – комуналне инфраструктуре у функцији развоја комуналног опремања општине и повећање стандарда комуналних услуга и усклађивање Просторног плана са Одлуком о забрани изградње малих хидроелектрана на територији општине Ћићевац, донетој од стране Скупштине општине Ћићевац ("Службени лист општине Ћићевац", бр. 19/2021), а у циљу заштите животне средине и основних просторних вредности.

1.3. ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)

2. Општа оцена стања

Стање водоводне мреже је незадовољавајуће јер се бележе губици на мрежи и више од 35%, док се уређаји за пречишћавање вода, ионако малобројни, недовољно користе и лоше одржавају, тако да се отпадне воде углавном испуштају у реципијенте без пречишћавања.

Само мали број локалних самоуправа у Републици Србији има постројење за пречишћавање комуналних отпадних вода, при чему највећи градови (Београд, Нови Сад и Ниш) испуштају непречишћене отпадне воде у реципијенте.

У циљу остварења напретка у заштити животне средине до 2014. године одређени су следећи стратешки приоритети:

– побољшање квалитета површинских и подземних вода што подразумева: израду плана управљања водама за непосредни слив Дунава (ICPDR), изградњу система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља и индустрија у насељима која су најугроженија и са највећим ризиком по здравље људи и животну средину, и обезбеђење рационалног коришћења воде у индустрији и енергетици, увођењем нових технологија и рецикулације, а посебно заштита изворишта термоминералних лековитих вода;

3.3.5. Водопривреда и водопривредна инфраструктура

Технолошке мере: ППОВ општег типа – за сва насеља која имају више од 5.000 ЕС27 (еквивалентних становника), приоритет имају насеља која се налазе у горњим деловима слива и насеља која својим отпадним водама угрожавају већа алувијална изворишта, заштићене природне вредности, или погоршавају квалитет на низводним деоницама реке; предтретмани у индустријама прикљученим на канализације насеља; ППОВ индустрија, уколико оне своје отпадне воде упуштају непосредно у водотоке. Водопривредне мере: канализација насеља по правилу сепарационим системима; ако насеља имају више канализационих система сваки испуст отпадних вода у речни пријемник треба да буде финализован са ППОВ; побољшавање режима малих вода испуштањем воде из акумулација; заштита изворишта вода, са успостављањем све три зоне заштите. Организационо-економске мере: превентивно деловање забраном стављања у промет опасних материја за квалитет вода, економски стимуланси за промену „прљавих” технологија и смањење потрошње воде у производњи, спровођење принципа „загађивач плаћа” (трошкови накнада већи од трошкова пречишћавања отпадних вода).

Извод из Регионалног просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Службени гласник РС”, бр. 39/2014)

4.1.5.1. Заштита животне средине

Проблеми везани за одвођење и санацију отпадних и атмосферских вода услед недовољне изграђености канализационе инфраструктуре на планском подручју; Капацитети за пречишћавање отпадних вода на планском подручју нису довољни; највећи проценат отпадних вода из канализационих система испушта се без пречишћавања у реципијенте, док се у сеоским насељима одводи ка непрописно изграђеним (пропусним) септичким јамама;

2.3.3. Водопривредна инфраструктура

Потребно је укинути све парцијалне изливе колектора отпадних вода у водотокове и довести их до ППОВ. У долинимским насељима градити групне системе, спајањем канализација више насеља. До краја планског периода треба тежити да се ураде комплетни системи за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода за градске и општинске центре (Баточина, Кнић, Лапово, Рача, Краљево, Врњачка Бања, Нови Пазар, Тутин, Рашка, Свилајнац, Ћуприја, Крушевац, Александровац, Брус, Варварин, Трстеник и Ћићевац).

Приоритетна планска решења до 2015. године су:

– побољшање квалитета површинских и подземних вода, што подразумева: изградњу система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља и индустрија у насељима која су најугроженија и са највећим ризиком по здравље људи и животну средину, и обезбеђење рационалног коришћења воде у индустрији и енергетици, увођењем нових технологија и рецикулације, а посебно заштита изворишта термоминералних лековитих вода;

Извод из Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш (Сл.гласник РС“ бр. 69/03 и 121/14)

2.3. Функције водопривредних система

...2) уређивање режима малих вода и пречишћавање отпадних вода у склопу решења система Велике Мораве, Западноморавског и Јужноморавског система коришћења, уређења и заштите речних вода, ради обезбеђења прописане категорије водотока, а посебно најузводнијих деоница основног тока реке и притока; приоритет ће имати решавање проблема пречишћавања отпадних вода у насељима која су већа од 5000 (ЕС) и градовима са већим индустријама-загађивачима вода;...

...4) Расинско-поморавским регионалним системом, који ће се, поред постојећег коришћења подземних вода, ослањати и на изграђену водоакумулацију „Ћелије” на Расини и планиране водоакумулације „Равна Река” на Ресави и „Забреге” на Црници, снабдевање се водом насеља на територији општина Свилајнац, Јагодина, Ћуприја, Параћин и Ћићевац;...

1.2. Приоритетна планска решења и пројекти до 2017. године

...(4) развој канализационих система и постројења за пречишћавање отпадних вода у заштитним зонама изворишта водоснабдевања и насељима Алексинач, Ћуприја, Јагодина, Лапово, Смедеревска Паланка, Ћићевац, Баточина и Свилајнац...

Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница Појате–Прељина („Сл. гласник РС“, бр.10/2020)

3.3.3. Водопривредна инфраструктура

Општина Ћићевац се снабдевала водом из бунара са изворишта "Моравиште" на десној обали Велике Мораве и састоји се од три бунара. Количине и квалитет воде нису задовољавале, па се користила и вода са 19 чесама из четири каптаже. Почетком 2017. пуштен је водовод из регионалног система, тако да се насеља сада снабдевају водом из регионалног водовода са система Ћелије. Изградња канализације је на почетку, врши се израда техничке документације.

4.1.2. План канализационе инфраструктуре и санитације насеља

- задржати основну концепцију раздвајања фекалне и атмосферске воде, првенствено ради рационализације и оптимизације објеката за пречишћавање отпадних вода (ППОВ);

... Сеоска насеља на предметном подручју мања од 5000 еквивалентних становника, према Водопривредној основи Републике Србије, не реализују ППОВ општег типа. Градови уз аутопут развијају своју канализацију до обавезног ППОВ.

1.4. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

Општина Ћићевац налази се у централној Србији, у североисточном делу Расинског округа, на десној обали Велике Мораве.

Према попису становништва из 2011. године општина има 9 476 становника у 10 насељених места. Највеће насеље у општини је Ћићевац и он је уједно административни, привредни и културни центар општине.

Друго насељено место по величини је Сталаћ, затим Појате, Лучина, Град Сталаћ, Плочник, Мрзеница, Трубарево, Браљина и Мојсиње.

Општина Ћићевац се граничи са општином Параћин са северне стране, на истоку са општином Ражањ, на западу са општином Варварин и на југо-западу са Градом Крушевцом. Ћићевац се налази источно од реке Велике Мораве, односно 3 км удаљен североисточно од ушћа Западне и Јужне Мораве.

Кроз територију општине Ћићевац пролазе две важне саобраћајнице: железничка пруга Београд - Ниш, ДП I реда бр. 1 тј. аутопут Београд – Ниш (Е-75) и ДП I реда бр. 5: граница Републике Српске - Ужице - Пожега - Краљево - Крушевац - Појате - Параћин - Стража - Зајечар - граница Бугарске.

Општина Ћићевац је удаљена од Београда 180 км, а од Ниша 75 км.

1.4.1. Природне карактеристике општине

Геоморфолошке карактеристике

Рељеф општине Ћићевац је равничарско-брежуљкастог типа и одликује се благо заталасаним теренима, који се од стрмих коса и падина у јужном и источном делу постепено спуштају ка равном алувијалном тлу. Терен се простира у појасу од 131 до око 500 м н.в. Велики део Општине лоциран је у алувијалној равни Велике Мораве која протиче њеним западним делом, док се са источне стране пружају обронци Буковика. У јужном делу општине епигенетски се усекла река Западна Морава у шкриљцима Сталаћких брда (Мојсињске и Послоњске планине) градећи Сталаћку клисуру у дужини од 20 км и дубини 350 м.

Геолошке карактеристике

Терен је углавном од плиоценских седимената, представљен песковима, шљунком и англомератима. У геолошком смислу издвајају се две зоне и то:

- северна-северозападна, чији терен сачињавају глиновити, песковити, лапоровити терени, са израженим језерским седиментима и пролувијумом јужно од тока Јовановачке реке;
- централна, јужна, западна и југозападна зона, чији терен углавном чине кристаласти шкриљци високог степена метаморфизма (мигматити, ембресити, гнајсеви).

Најраспрострањенији терени су водонепропусни (кристаласти шкриљци, глине) и претежно су распрострањени у јужним и средишњим деловима општине (у насељима Мојсиње, Мрзеница, Браљина, Трубарево, Сталаћ), док се водопропусни (језерски седименти, делувијум) или слабоводопропусни терени (пешчари, конгломерати итд.), углавном налазе у северним и северозападним деловима општине.

Климатске карактеристике

Клима је умерено-континентална, али је услед незаштићености већим планинским масивима изложена другим климатским утицајима долином река Велике и Јужне Мораве. Средња годишња температура ваздуха (станица у Ћуприји) је 11.9°C, а најхладнији месец је јануар, док су најтоплији јул и август.

Када је реч о количини падавина која се овде излучи, она износи 620-644 mm годишње. Највише падавина се излучи у мају и јуну, а најмање у фебруару и марту.

Основне карактеристике су топла и сува лета, хладне зиме са снегом, док су пролеће и јесен умерено топли са већом количином падавина у односу на зиму и лето.

Хидрографске карактеристике

Основну хидролошку мрежу Ћићевца и његове шире околине чине три тока великих река Јужне, Западне и Велике Мораве. Велика Морава настаје спајањем река Западне и Јужне Мораве код града Сталаћа. Дужина Велике Мораве је 18 km. Јужна Морава је дугачка 295 km и тече углавном смером југ-север, од македонске границе, где се среће са реком Западном Моравом. Уноси велике количине еродираниог материјала у Велику Мораву, пунећи и подижући њено речно корито, што условљава велике поплаве. Западна Морава је дугачка 308 km и заједно са Јужном Моравом чини Велику Мораву. Настаје у пољу Ташти, источно од Пожеге, од Голијске Моравице и Ћетиње. У њу се укупно улива 85 притока.

Према Уредби о категоризацији водотока (Сл. Гласник 5/1968-61) сви водотоци, потеси водотока и језера разврставају се према класама и поткласама вода у категорије. Тако, Велика Морава: од Сталаћа - до ушћа у Дунав припада IIа категорији, док Западна Морава: од ушћа реке Расине - до Сталаћа припада IIб категорији. Осим ових река, кроз територију општине протичу и Јовановачка река, а бројни су и потоци.

Флора

Општина Ћићевац је богата шумама, посебно у јужним деловима Општине. Највише су заступљени храст, буква и граб. Процентуално највеће учешће имају приватне, док су државне шуме највише заступљене у Мојсињу.

Сеизмолошке карактеристике

Општина Ћићевац се налази на претежно стабилном терену, који представља погодну основу за даљу изградњу објеката различитих функција. Територија општине се налази у зони 8° MCS скале.

1.4.2. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становање

Према последњем Попису становништва из 2011. године у општини Ћичевац живи 9 476 становника, док насеље Лучина има 811 становника.

Саобраћајна мрежа

У саобраћајном смислу подручје општине се ослања на ДП I реда бр. 1 тј. аутопут Београд – Ниш (Е-75) и ДП I реда бр. 5: граница Републике Српске – Ужице – Пожега - Краљево – Крушевац – Појате – Параћин – Стража - Зајечар – граница Бугарске. Такође, територијом општине пролази магистрална пруга Београд – Ниш нормалног колосека у дужини од 24,5 km, са железничким станицама лоцираним у Ћићевцу, Сталаћу и Трубареву.

Железничка пруга је двоколосечна до железничке станице Сталаћ, док је од Сталаћа до станице Ђунис једноколосечна.

Водоснабдевање

ЈКСП „Развитак“ је за потребе израде Измене и допуне Просторног плана издало услове број 535 од 13.05.2022. године у којима је наведено да је Решењем Министарства здравља бр. 530-01-39/2007-04 у делу мреже изворишта водоснабдевања у месту званом „Моравиште“ забрањена дистрибуција воде која се употребљава као вода за пиће, а потрошачима се испоручује јавним водоводним системом, због здравствене неисправности. Уколико вода из постојећих бунара у неком моменту буде поново санитарно исправна, могуће је поново је користити за потребе водоснабдевања. Општина Ћићевац је прешла на ново снабдевање водом са система регионалног водоснабдевања Ћелије, а на основу Уговора о испоруци воде са ЈКП „Водовод – Крушевац“ Крушевац из 2017. године.

Канализациона мрежа

Проблем отпадних вода на овом подручју је изражен. Наиме, на простору самог града, отпадне воде се само у уском централном делу сакупљају помоћу колектора дужине око 2,5 км и одводе до дотрајале и апсолутно деградиране септичке јаме лоциране у оквиру градске пијаце и даље директно у реку. У осталим насељеним местима општине ситуација је такође веома критична, с обзиром да не постоје ни системи за сакупљање и одвођење, а ни системи за пречишћавање употребљених вода, већ се диспозиција ових вода врши индивидуално у неадекватно изведене септичке јаме и копане бунаре или директно у оближње водотоке.

На основу Одлуке о изради Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац дефинисана је нова локација за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода са пратећим елементима. Првобитна разматрања су анализирали локацију ППОВ Ћићевац непосредно код одбрамбеног насипа Велике Мораве испуштање ефлуента директно преко насипа у старо корито Мораве. Међутим, због имовинских односа, није се могла обезбедити одговарајућа локација, па је предложено, од стране општинских органа, да се за ове намене, користи њихова локација старог изворишта водоснабдевања. Ова локација је на пола пута од насеља Ћићевац и реке Велике Мораве и то на око 500 м са леве стране Кочанског потока. У овој концепцији изливање ефлуента, ће бити у Кочански поток на око 800-1000 м узводно од улива у Велику Мораву. Река Велика Морава је пријемник велике пријемне способности, док је Кочански поток реципијент са малом количином воде у летњим месецима (Q% мин. око 3,0-5,0 l/s). Кочански поток пролази кроз само насеље Ћићевац, и највећи део кућних канализација се сада излива у овај поток, који је у већем делу године, у четвртој категорији или ван категорије. Изградњом канализације, квалитет воде ће се знатно поправити, и довести у нормативе II класе водотока, којој категорији припада и Велика Морава. Крајњи реципијент пречишћених отпадних вода је река Велика Морава.

Такође, канализациони системи се развијају као дистрибуирани системи, тако да са гледишта транспорта отпадних вода и препумпавања представљају заокружене, економски оправдане целине, које се могу заокружити изградњом одговарајућих ППОВ општег типа, што је примењиво за „централно“ ППОВ и још два ППОВ за Плочник и Мрзеницу. Реципијент за централно ППОВ биће Кочански поток (који се улива у Велику Мораву), док ће реципијенти за два мања ППОВ бити Јовановачка река и Западна Морава.

Електроенергетска инфраструктура

Електродистрибуција, Огранак Електродистрибуција Крушевац издала је услове број 2460800-Д.09.11-129680/2-2022 од 13.04.2022. године.

Напајање целокупног конзумног подручја електричном енергијом је реализовано преко прикључног далековода (надземни) вод 10 кV за ТС 10/0,4 кУ „Водовод11 - ТС 10/0,4 кV „Водовод“. Постојећи купци електричне енергије општине Ћићевац напајају се преко ТС

110/35/10kV „Крушевац 2“ инсталисане снаге 31,5MVA + 40MVA и преко ТС 110/35kV „Ћићевац“ инсталисане снаге 31,5MVA, ТС 35/10kV „Сталаћ“, инсталисане снаге 2x4MVA и ТС 35/10kV „Појате“, инсталисане снаге 8 MVA. Неопходно је предвидети и нисконапонску мрежу на овој територији - ваздушна и подземна напонског нивоа 1kV. Уколико постојећи електроенергетски водови буду угрожени изградњом нових саобраћајница и објеката, предвидети трасе за њихово измештање.

У случају да постојећи електроенергетски објекти не могу задовољити енергетске потребе будућих корисника електричне енергије (непланирано повећање снаге), неопходна је изградња ТС 10/0,4 kV и ТС 10/0,4 kV типа МБТС или сличног, капацитета 1x630kVA или 2x630kVA или 1x1000kVA или 2x1000kVA или сличног, одговарајућег капацитета за потребе сваке локације на којој се граде објекти.

Предлог за изградњу трафо станицу снаге 400kVA на парцели КП бр.98 К.О. Лучина за напајање Постројења за пречишћавање отпадних вода: Прикључење будуће ТС због важности објекта предвидети да буде двоструко (на принципу улаз - излаз). Будући подземни 10kV вод од постојећег стуба бр. 10 на 10kV изводу Општина из ТС 35/10kV „Сталаћ“ до будуће ТС "Петља Ћићевац", предвидети да се расече на месту назначеном као скици у прилогу (услови Електродистрибуције Србије, огранак Електродистрибуција Крушевац , број 2460800-Д.09.11-129680/2-2022) и оба краја по принципу "улаз-излаз" наставити кабловима истог типа и пресека као и постојећи ХНЕ 49А 3x(1x150)mm² до нове ТС 10/0,4kV за напајање Постројења за пречишћавање отпадних вода.

Природна добра

На основу документације Завода за заштиту природе бр. 021-1023/2 од 12.05.2022. год. констатовано је да се локација на којој се планира изградња ППОВ не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите. Међутим, налази се у оквиру граница еколошки значајног подручја „Мојсињске планине и Сталаћка клисура“ еколошке мреже Републике Србије (Уредба о еколошкој мрежи „Сл. гласник РС“ бр. 102/2010). Сходно томе важе следећи услови заштите природе:

- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађења;
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система који формирају баријере за миграцију врста, обезбедити техничко – технолошка решења за неометано кретање дивљих врста;
- забрањено је уништавање и нарушавање станишта као и уништавање и узнемиравање врста;
- прецизно дефинисати зону која ће бити обухваћена радовима на изградњи постројења за пречишћавање и евакуацију отпадних и фекалних вода, како би се предвидело уређење на начин којим ће се у потпуности обезбедити функција система, а истовремено заштитити остатак простора од негативних утицаја;
- максимално сачувати земљиште, подземне и површинске воде као и постојећу вегетацију приобаља, која је значајна као станиште одређених биљних и животињских врста;
- планирати пројектовање система за пречишћавање отпадних вода у складу са свим важећим прописима и стандардима. Предвидети уградњу и редовно одржавање одговарајуће опреме (најбоља доступна техничка и технолошка решења - ВАТ);
- редовно одржавати одговарајућу опрему;
- цевоводи и остала подземна инфраструктура треба на читавој траси да буду изоловани и у потпуности непропусни. Уколико постоје делови дренажне мреже отвореног карактера, морају бити регулисани и осигурани од изливања течних материја, испаравања штетних и опасних материја;

- испустни канали пречишћене воде у реципијенте марају имати уставе, који се могу користити по потреби. Пречишћене воде на местима испуста треба да буду минимум истог квалитета и класе воде као и вода у реципијенту;
- вршити редован мониторинг на најближем пијезометру низводно од комплекса постројења како би се пратио могући утицај активности у оквиру постројења на квалитет подземних вода;
- уколико се током радова наиђе на геолошко - палеонтолошке или минералошко - петролошке објекте, за којс се прстпоставља да имају својство природног добра, извођач радова јс дужан да, сагласно чл. 99. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021), у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништсња, оштећсња или крађе до доласка овлашћеног лица.“

1.4.3. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Током израде Измена и допуна Плана разматрани су постојећи и потенцијални проблеми и ограничења животне средине, те су дефинисана одговарајућа планска решења која ће се позитивно одразити на свеукупни развој ширег окружења. У смислу одрживог развоја простора неопходно је усвојити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и организовања простора, са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај доноси. Анализа постојећег стања природне средине и оцена основних чиниоца животне средине представља један од кључних корака, који су потребни да би се постигли циљеви сваке стратешке процене утицаја на животну средину. Основне карактеристике постојећег стања дефинисане су на основу: постојећих планских докумената, информација добијених од стручних служби, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену. Да би се процена утицаја на животну средину правилно извршила, од велике важности је да се узму у обзир посебно природне компоненте подручја.

Анализа стања животне средине на подручју општине Ћићевац, као генерална процена општег стања животне средине на подручју просторног плана, треба да обједини постојеће, парцијалне, методолошки просторно и временски несинхронизоване анализе и оцене стања и пружи стручну основу за планирање даљег урбаног и просторног развоја, уређење простора и заштита средине.

Квалитет животне средине на територији планског обухвата условљен је климатским, географским, геоморфолошким карактеристикама.

Тренутно су у оквиру постојећег стања предметне парцеле за постављање централно ППОВ и њене ближе околине налазе већински природни предели, пољопривредно земљиште, док се југозападно од предметне парцеле налази водно земљиште. Северно од кп. бр. 98 КО Лучина пролази некатегорисани пут дуж којег је саобраћајна фреквенција мањег интензитета, тако да је емисија продуката сагоревања горива у моторима мала. У ближој околини евидентирано је пар домаћинстава, тако да је емисија полутаната из домаћинстава мала.

Према подацима Агенције за заштиту животне средине мерење квалитета ваздуха у реалном времену на територији општине Ћићевац се не врши. Ипак, најближе мерење врши се на мерном месту у урбаног зони града Параћина. Наведена мерна станица мери ниво основних загађујућих материја сумпор-диоксида (SO_2), азот-диоксида (NO_2), угљен-моноксида (CO) и налази се у близини реке Црнице. Наведена локација је знатно удаљена и није веродостојна за дато планско подручје, а обзиром да нема већих загађивача, може се констатовати да квалитет ваздуха није у великој мери загађен.

Резултати извршених физичко-хемијских, хемијских и микробиолошких анализа узорака површинских вода (водотока) су упоређене са граничним вредностима класа квалитета прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС бр. 50/2012). Резултати испитивања представљени су у наредним Табелама за реку Велику Мораву са станице Багрдан и реку Западну Мораву са станице Маскаре.

Табела бр. 1: Резултати испитивања површинских вода (Велике и Западне Мораве) 2020. године

Испитивања	2020. година
	класа
Водоток - Велика Морава - станица Багрдан	
Растворени кисеоник (mg/l)	II
Засићеност кисеоником (%)	I
БПК5 (mg/l)	III
Укупни органски угљеник (ТОС) (mg/l)	III
Укупан азот (mg/l)	III
Нитрати (mg/l)	I
Нитрити (mg/l)	III
Укупан фосфор (mg/l)	IV
Хлориди (mg/l)	I
Арсен (µg/l)	I
Фекални колиформе (cfu/100ml)	III
Укупни колиформе (cfu/100ml)	II

Испитивања	2020. година
	класа
Водоток - Западна Морава - станица Маскаре	
Растворени кисеоник (mg/l)	II
Засићеност кисеоником (%)	I
БПК5 (mg/l)	II
Укупни органски угљеник (ТОС) (mg/l)	III
Укупан азот (mg/l)	III
Нитрати (mg/l)	I
Нитрити (mg/l)	III
Укупан фосфор (mg/l)	IV
Хлориди (mg/l)	I
Арсен (µg/l)	II
Фекални колиформе (cfu/100ml)	III
Укупни колиформе (cfu/100ml)	III

Такође, на планском подручју нема систематског праћења нивоа и учесталости буке.

Реализацијом планских решења и изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода побољшаће се стање животне околине што ће имати велики утицај на побољшање квалитета чинилаца животне средине општине Ћићевац.

1.5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција.

У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су у том контексту релевантни, након чега је резиме стратешке процене утицаја са дефинисаним мерама заштите инкорпорирани у део Плана који се односи на заштиту животне средине.

У оквиру Стратешке процене утицаја разматрана су питања која се односе на: постојеће стање животне средине на подручју обухваћеном Планом, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макро локацији и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

Специфични проблеми на предметном подручју практично ни не постоје. Како је углавном заступљено пољопривредно земљиште, саобраћајна фреквенција дуж путева је слаба у овом делу насеља, стамбених објеката је мало, не долази до већих еколошких поремећаја. Проблем отпадних вода решиће се изградњом постројења за пречишћавања отпадних вода што је и предмет ове Измене и допуне плана.

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Овом стратешком проценом, у складу са донетом Одлуком о приступању стратешкој процени утицаја предметног плана на животну средину, нису разматрани прекогранични утицаји, из разлога што нема планом предвиђених садржаја у простору који би у току експлоатације својим технолошким поступком могли имати прекограничне утицаје.

1.6. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку прибављања података за израду плана обрађивач је извршио евидентирање постојећег стања при чему су препознате површине по својој намени. Преко општинске управе сви корисници простора су упознати са поступком израде Измене и допуне просторног плана за ово подручје. Услед карактеристика подручја у обухвату Плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину. Прибављени су услови, мишљења и сагласности од следећих надлежних и заинтересованих институција, органа, организација који су приказани у Табели бр. 2.

Табела бр. 2: Услови надлежних институција

	Услови	Број услова	Датум добијања услова
1	ЈВП „Србијаводе“	3185/1	07.04.2022.
2	„ЕПС Дистрибуција“ Огранак Крушевац	2460800-Д.09.11.- 129680/2-2022	13.04.2022.
3	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	325-05-00339/2022- 07	09.05.2022.
4	Завод за заштиту природе Србије	021-1023/2	12.05.2022.
5	ЈКП Развитац	535	13.05.2022.

2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора концепт одрживог развоја представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине.

Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја на животну средину за предметни план, садржани су у стратегији и смерницама планова вишег реда и развојним документима општине Ћићевац. Општи циљеви стратешке процене, дефинисани су на основу наведених планских докумената и на основу анализе стања и тенденција будућег развоја. На основу општих циљева и на основу: просторног обухвата плана, планираних садржаја на подручју плана, стања животне средине на планском подручју и ширем окружењу, дефинисани су посебни циљеви стратешке процене који ће представљати основ за евалуацију стратешких утицаја плана на животну средину.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви заштите животне средине, као што је наведено, подржавају опште циљеве постављене плановима вишег реда и били би:

- обезбеђивање квалитетне животне средине,
- постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима,
- заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења простора;
- предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из анализе стања, проблема, ограничења и потенцијала планираног простора, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно коришћење простора које обухвата План представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја.

Посебни циљеви произилазе из интегралног приступа у очувању ресурса и решавања проблема у животној средини:

- Одржавање квалитета ваздуха;
- Онемогућавање загађења површинских и подземних вода – решавање проблема отпадних вода;
- Спречавање загађења земљишта – смањење контаминације тла;
- Контролисано поступање са отпадом;
- Унапређење система зелених површина;
- Ублажавање негативног утицаја развоја на деградацију предела;
- Спречавање појаве буке преко дозвољених вредности;
- Развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке).

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора, валидних за оцену планских решења са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, као и за утврђивање мера превенције и мера смањења неповољних утицаја. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори су важан показатељ који омогућава да се на основу праћења доступних података оцени тренутно стање посматране или анализирани области, процене утицаји и донесу мере. Пружајући неопходне информације помажу креирање политике заштите животне средине, пружају увид у остваривање циљева и мера заштите и санације последица. Битни су за праћење процеса управљања животном средином.

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Имајући у виду обухват Плана, планиране садржаје, постојеће стање животне средине и дефинисане посебне циљеве Стратешке процене, извршен је избор индикатора, при чему се обрађивач стратешке процене утицаја ослонио на индикаторе УН за одрживи развој и индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине.

У Табели бр. 3 представљени су посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора.

Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Посебан циљ	Индикатор
<ul style="list-style-type: none"> одржавање квалитета ваздуха 	<ul style="list-style-type: none"> учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃
<ul style="list-style-type: none"> онемогућавање загађења површинских и подземних вода – решавање проблема отпадних вода 	<ul style="list-style-type: none"> Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода нутријенти у површинским и подземним водама процент становника прикључен на јавну канализацију загађене (непречишћене) отпадне воде
<ul style="list-style-type: none"> спречавање загађења земљишта – смањење контаминације тла 	<ul style="list-style-type: none"> промена начина коришћења земљишта
<ul style="list-style-type: none"> контролисано поступање са отпадом 	<ul style="list-style-type: none"> укупна количина произведеног отпада
<ul style="list-style-type: none"> унапређење система зелених површина, ублажавање негативног утицаја развоја на деградацију предела 	<ul style="list-style-type: none"> диверзитет врста
<ul style="list-style-type: none"> спречавање појаве буке преко дозвољених вредности 	<ul style="list-style-type: none"> укупни индикатор буке
<ul style="list-style-type: none"> развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке) 	<ul style="list-style-type: none"> број мерних места, стање мониторинг мреже

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ОПШТИНЕ ЋИЋЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Индикатори	Јединица мере
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM_{10}, NO_2, O_3 и SO_2, ▪ Нутријенти у површинским и подземним водама, ▪ SWQI-Serbian Water Quality Index 	<p>→ Број дана у току године са прекорачењем дневне граничне вредности,</p> <p>→ Нитрати ($mg\ NO_3/l$), укупни фосфор и ортофосфати ($\mu g\ P/l$),</p> <p>→ <i>Пет описних индикатора</i> (на скали од 0 до100) и индикатор у боји: <i>веома лош</i> (0-38) црвено, <i>лош</i> (39-71) - жуто, <i>добар</i> (72-83) - зелено, <i>веома добар</i> (84-89) – светло плаво и <i>одличан</i> (90-100) – тамно плаво. температура воде ($^{\circ}C$), рН вредност (рН), електропроводљивост ($\mu S/cm$), % засићења O_2 (%), БПК₅ ($mg\ O_2/l$), суспендоване материје (mg/l), укупни оксидовани азот (Нитрати + Нитрити)($mg\ N/l$), ортофосфати ($mg\ P/l$), укупни амонијум ($mg\ N/l$) и највероватнији број колиформних клица ($n/100ml$).</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Процент становника прикључен на јавну канализацију 	<p>→ % (процент)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Загађене (непречишћене) отпадне воде, 	<p>→ % (процент),</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Површине деградираних земљишта, 	<p>→ % деградираног земљишта у односу на укупну површину и површина, → деградирано земљиште изражени у ha,</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Промена начина коришћења земљишта 	<p>→ ha или km^2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Диверзитет врста 	<p>→ број јединки по јединици површине. Број гнездећих парова. Површина у хектарима (ha),</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Укупна количина произведеног отпада, 	<p>→ Индикатор се изражава у тонама по години ($t/год$),</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Укупна количина произведеног комуналног отпада 	<p>→ Индикатор се изражава у тонама по години ($t/год$),</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Укупна количина амбалажног отпада 	<p>→ Индикатор се изражава у тонама по години ($t/год$),односно у процентима %,</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Укупни индикатор буке 	<p>→ Децибел ($dB(A)$)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број мерних места, стање мониторинг мреже 	<p>→ Број мерних места</p>

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења на животну средину простора у обухвату Плана, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити и подизању квалитета животне средине на посматраном простору и у непосредном окружењу.

Извештајем о стратешкој процени разматрају се питања и проблеми везани за заштиту животне средине, а који се односе на:

- ❖ утицај постојећих и планираних активности на природне ресурсе – воду, ваздух и земљиште;
- ❖ утицај постојеће и планиране инфраструктуре на животну средину;
- ❖ мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче.

У процесу одлучивања и усаглашавања планских решења и у поступку стратешке процене, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- ❖ природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- ❖ створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса, као и планирано уређење дефинисано планским решењима;
- ❖ стање комуналне опремљености и уређености простора у обухвату Плана;
- ❖ услови надлежних институција, добијени у поступку израде Плана и Извештаја о стратешкој процени;
- ❖ циљеви планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа.

Проблем заштите животне средине је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине. У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог. Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ израде стратешке процене утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Радови на изградњи постројења за пречишћавање отпадних вода обухватају претходне (припремне) радове, земљане, затим хидро-грађевинске радове, уградњу опреме и завршне радове, којима се пратећи објекти и само постројење припрема за употребу.

Приликом изградње постројења за пречишћавање отпадних вода долази до делимичног нарушавања амбијента (промена физичког изгледа терена) због изградње самог постројења и могућег привременог негативног утицаја на воду, ваздух и земљиште.

Све врсте радова праћене су повећаним оптерећењем локалних саобраћајница прометом грађевинских и транспортних возила. Повећање густине саобраћаја има утицаја на ваздух, кроз повишења нивоа буке и појаву прашине у околини у периоду одвијања саобраћаја. Један од извора загађења ваздуха настаје емисијом продуката сагоревања горива у моторима. Најзаступљенији загађивач ваздуха је угљен-моноксид (СО). Такође, поред угљен-моноксида присутни су и оксиди азота, оксиди сумпора, угљоводоници, олово и

чврсте честице. На територији планског обухвата нису спроведена системска мерења квалитета ваздуха, као ни систематско праћење нивоа и учесталости буке.

Прашина и бука се јављају приликом изградње, када се честице прашине и грађевинског материјала лако подижу ветром и разносе по околини. Присуство грађевинских машина незнатно повећава ризик и од загађивања земљишта испуштеним машинским уљима и средствима за подмазивање.

Изградња подразумева и појаву чврстог отпада од амбалаже за грађевински материјал, пластичне и папирне вреће, пластичних и металних буради, и др, које ће уклонити надлежно Комунално предузеће.

Потенцијална загађења воде и ваздуха, као истварања буке ће зависити од саме технологије пречишћавања отпадних вода.

Међутим, наведени негативни утицаји на околину већински ће постојати краткотрајно, током изградње постројења, док сама имплементација постројења за пречишћавање отпадних вода се, са аспекта заштите животне средине, може оценити погодним за реализацију.

За следећа планска решења се процењује утицај на животну средину:

1. Заштита природе и природних ресурса

- *Воде и водно земљиште: изградња канализационе инфраструктуре, очување водног земљишта постовањем довољне удаљености планираних објеката од заштитног појаса реке Велике Мораве, унапређење квалитета подземних вода;*
- *Геолошки ресурси: прилагођавање изградње геолоким и хидрогеолошким условима терена уз примену адекватних мера заштите.*

2. Техничка инфраструктура

- *Унапређење саобраћаја и саобраћајне инфраструктура, већа приступачност;*
- *Водопривреда и водопривредна инфраструктура: изградња ППОВ са развојем канализационог система – (планирани објекти, цевоводи, колектори, се раде испод земље, па самим тим неће утицати на нарушавање природног амбијента. Такође, изграђени објекти не стварају отпадни материјал нити емитују буку, штетне гасова и слично, напротив, канализационом мрежом значајно ће се побољшати услови за очување животне средине. Услед оштећења уграђеног материјала или неправилне монтаже може се јавити евентуално загађења подземних вода отпадном водом из канализационе мреже. Правилним избором материјала за извођење канализационе мреже и правовременим испитивањем канализационе мреже на водопрпусност спојева и процуривања овај проблем се минимизира. Само постројење - ППОВ представља кључну карику у заштити квалитета чинилаца животне средине, пре свега реке Велике Мораве,*
- *Унапређење електроенергетске инфраструктуре.*

Мора се напоменути да поред горе наведених позитивних утицаја, планирани објекти: постројења за пречишћавање отпадних вода могу имати и привремене негативне утицаје.

Фаза реализације ППОВ представља временски и просторно ограничене утицаје. Захвати при реализацији изазивају краткотрајне негативне утицаје - емисију импулсне буке, аерополутаната, прашине, као и привремену визуелну деградацију пејзажних карактеристика. Сви наведени негативни утицаји, престају по завршетку радова, те се не очекују значајнији утицаји, иреверзибилне промене и последице по животну средину непосредног и ширег окружења.

Потенцијални утицај редовног рада предметног пројекта на животну средину јесте стварање и емисија непријатних мириса, отпадног муља и отпадних материја из процеса пречишћавања отпадних вода.

Међутим, изградња постројења за пречишћавање отпадних вода је усмерена ка унапређењу животне средине. По изградњи загађивање површинских, подземних вода и земљишта отпадним водама биће спречено, односно минимизирано, што представља значајан позитиван утицај на животну средину.

Уз адекватну техничку организацију постројења за пречишћавање отпадних вода, контролисан рад, поштовање технолошке дисциплине, поштовање услова имаоца јавних овлашћења, организација и предузећа, законских прописа, пројектованих мера превенције, мера отклањања, минимизирања и свођења у законске оквире, негативни утицаји на животну средину биће сведени на минимум.

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објеката, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта нееспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Варијантна решења Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћења различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана. Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, циљевима и варијантним решењима плана. За планове који имају већи степен неизвесности реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана.

У процени варијантних решења, процењују се циљеви стратешке процене у односу на секторе развоја у Измени и допуни Просторног плана општине Ћићевац у оквиру два сценарија примене плана: тзв. „реални” у случају да се план усвоји и примењује, тзв. „песимистички” у случају да се план не усвоји и не примењује и тзв. „оптимистички”, по коме се план усваја спроводи уз подршку програма, пројеката и других инструмената. Процена се обавља у складу са изабраним индикаторима за сваки циљ стратешке процене појединачно. Процена је квалитативног карактера и могући су следећи утицаји: (1) укупно позитиван утицај „+”; (2) укупно негативан утицај „-”; (3) неутралан – када нема директног утицаја „0”; (4) нејасан утицај „?”.

Циљеви СПУ

1. Одржавање квалитета ваздуха;
2. Ономогућавање загађења површинских и подземних вода – решавање проблема отпадних вода;
3. Спречавање загађења земљишта – смањење контаминације тла;
4. Контролисано поступање са отпадом;
5. Унапређење система зелених површина;
6. Ублажавање негативног утицаја развоја на деградацију предела;
7. Спречавање појаве буке преко дозвољених вредности;
8. Развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке).

Табела бр. 4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Сектор плана	Сценарио развоја	1	2	3	4	5	6	7	8
		Техничка инфраструктура и комунална опрема	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+
Зеленило	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	-	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	0	0	+	+	+	0
Саобраћај	ВАРИЈАНТА 1	0	0	-	0	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	0	0	+	+	+
Заштита животне средине	ВАРИЈАНТА 1	0	0	-	0	-	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+

■ – укупно позитиван утицај, ■ – укупно негативан утицај, 0 – нема директан утицај, ? – или нејасан утицај

3.2. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА

На основу одредби члана 15. Закона, пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Варијантна решења су поређена према циљевима стратешке процене и секторима у плану. Варијанта 1 се односи на неусвајање плана (а самим тим и спровођење плана) је неповољније са свих аспеката. Варијанта 2 се односи на усвајање и спровођење плана уз подршку стратегија, планова и програма. У варијанти 1 да се Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац не донесе и да се развој одвија стихијски могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора/активности и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја. Истовремено, процењени варијантни утицаји са собом носе и одређени степен ентропије који није могуће са прецизношћу предвидети. У варијанти 2 да се Измена и допуна Просторног плана општине Ћићевац имплементира уз подршку примена других стратегија, планова и програма могу се очекивати позитивни ефекти у сваком сектору/активности, који отклањају већину негативних тенденција у развоју, у случају да План не би имплементирао. У овој варијанти могу се јавити и појединачни негативни ефекти, али само на извору, повременог и тренутног карактера.

Приказ варијантног решења не усвајања Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Недостатак Плана значи недостатак адекватних мера и услова за организовање активности у простору и његово контролисано коришћење.

Варијантно решење не усвајања Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац

Нереализација Плана може довести до поремећаја у комуналном опремању насеља и до немогућности прикључења корисника на канализациони систем. Дугорочно посматрано, нереализација Плана доводи до трајних проблема манифестовано кроз:

- погоршање квалитета реципијента;
- непоштовање европских стандарда у погледу заштите вода;
- непоштовање еколошких стандарда и погоршање услова заштите животне средине;
- угрожавање степена здравствене заштите становништва.

Евентуални ризик би представљао и неостваривање планиране динамике извођења радова. Међутим, како се реализацијом, односно, изградњом постројења за пречишћавање и евакуацију отпадних и фекалних вода и комплетирање јавно – комуналне инфраструктуре у функцији развоја комуналног опремања општине и повећање стандарда комуналних услуга, ефекти који се постижу његовим спровођењем далеко су значајнији од евентуалних ризика.

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> ▪ смањење ризика од евентуалног угрожавања квалитета чинилаца животне средине током реализације и редовног рада ППОВ; ▪ немогућност појаве ванредних, акцидентних ситуација. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја; ▪ непоштовање мера обавезног инфраструктурног и комуналног опремања и уређења; ▪ непоштовање обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја; ▪ непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу; ▪ пролонгирање проблема који настају услед неадекватног третмана отпадних вода; ▪ неразвијен систем мониторинга; ▪ погоршање квалитета реципијента; ▪ угрожавање степена здравствене заштите становништва.

Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> ▪ рационална организација и уређење предметног простора; ▪ остваривање боље саобраћајне везе са окружењем; ▪ изградња ППОВ - решавање проблема одвођења и третмана отпадних вода, спречавање загађења реке и околног земљишта; ▪ унапређење канализационог система; ▪ праћење и контрола стања животне средине (мониторинг); ▪ обезбеђивање површина под зеленилом; ▪ веће улагање у програме заштите животне средине. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ негативни утицаји током изградње постројења и инфраструктуре (повишен ниво буке, вибрација, емисија прашине); ▪ потенцијални проблеми нарушавање квалитета свих чинилаца животне средине уколико се оператери не придржавају прописаних мера заштите.

На основу претходне анализе и процене варијантних решења, може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

На основу одредбе члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу побољшања квалитета површинских и подземних вода, увођењем канализационе инфраструктурне мреже. Инвестирање у изградњу, проширење и одржавање инфраструктурних система (канализациона мрежа, изградња ППОВ), допринеће се укупном побољшању заштите животне средине, и уопштено, здравља становништва.

Са друге стране, мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати реализацијом планских решења односе се на могућност несавесног угрожавања природних вредности подручја услед реализације саобраћајних праваца (загађење природних вредности и квалитета основних елемената животне средине). Већи негативни утицаји могу се јавити у току рада постројења уколико се не спроведу прописане мере заштите и законом предвиђени мониторинг.

Такође, негативни кумулативни ефекти услед суперпонирања буке могу се очекивати у подручју пута (у случају суперпонирања, резултантни ниво буке у зони преклапања би прелазео гранични дозвољени ниво буке за око 10 dB (A)).

3.3. ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Измене и допуне Просторног плана може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овиру процена утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- врста утицаја,
- вероватноћа да се утицај појави,
- временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту Измене и допуне Просторног плана: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта Измене и допуне Просторног плана)
- учесталост утицаја,
- просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Измене и допуне Просторног Плана, како је приказано у следећој табели.

Табела бр. 5: Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
Позитиван	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Врло вероватан утицај – ВВ ▪ утицај вероватан - В ▪ утицај могућ – МВ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ краткорочан – К ▪ средњорочан – Ср ▪ дугорочан – Д 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ повремен – Пу ▪ средње учестао - СУ ▪ сталан – Ст 	Локални (Л) Регионални (Р) Национални (Н) Прекогранични (П) Међународни (М)
Неутралан				
Негативан				

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују стратешки значајан утицај и то:

- могућ, вероватан и врло вероватан утицај;
- краткорочан, средњорочан и дугорочан утицај;
- повремен, средње учестао и сталан утицај;
- локални утицај, регионални.

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитативно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана.

Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Врста/значај утицаја	Стратешки значајан утицај (једна или две карактеристике)	Стратешки веома значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Неутралан		

Збирна матрица утицаја Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац на животну средину приказана је табеларно.

Табела бр. 6: Матрице процене утицаја

Циљеви СПУ

1. Одржавање квалитета ваздуха;
2. Ономогућавање загађења површинских и подземних вода – решавање проблема отпадних вода;
3. Спречавање загађења земљишта – смањење контаминације тла;
4. Контролисано поступање са отпадом;
5. Унапређење система зелених површина;

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ОПШТИНЕ ЋИЋЕВАЦ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

6. Ублажавање негативног утицаја развоја на деградацију предела;
7. Спречавање појаве буке преко дозвољених вредности;
8. Развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке).

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8
Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода	МВ Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Д Ст Л	ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Д Ст Л	ВВ Д Ст Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л	МВ Ср/Д Пу/СУ Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л
Унапређење саобраћајне инфраструктуре којим се обезбеђује приступ постројењима за пречишћавање отпадних вода	МВ Ср/Д Пу/СУ Л					В Ср Пу/СУ Л	МВ Ср/Д Пу/СУ Л	В/ВВ Ср/Д Ст Л
Комплектирање јавно – комуналне инфраструктуре у функцији развоја комуналног опремања општине и повећање стандарда комуналних услуга								
Обезбеђивање површина под зеленилом					ВВ Ср Пу/СУ Л	В/ВВ Ср/Д СУ Л		
Интегрална заштита природних вредности на територији предметног Плана, заштита животне средине	ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Д Ст Л	ВВ Д Ст Л	В/ВВ Д Ст Л	В/ВВ Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Д СУ Л

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења и њиховог утицаја на посебне циљеве стратешке процене утицаја и на основне компоненте животне средине - ваздух, воду и земљиште.

Наведена планска решења углавном имају мали негативан и позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину.

Утицаји планских решења су локалног карактера. Вероватноћа утицаја планског решења на животну средину је могућа, вероватна или врло вероватна у зависности од планског решења. На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

3.4. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом су вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана и предложене су превентивне мере за смањење негативних утицаја на животну средину, које су уграђене и у плански документ.

Концепција заштите животне средине у обухвату Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољање њихових потреба и побољшање квалитета живота.

Инвеститор је у обавези да, пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња предметног садржаја, поднесе надлежном органу за заштиту животне средине захтев за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09).

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Очување квалитета ваздуха на планском подручју и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха оствариће се:

- у зависности од технологије третмана отпадних вода, извршити одабир методе поступања са загађујућим материјама које ће се емитовати у ваздух, на начин да не угрозе ваздух и окружење;
- обезбедити да се све активности у постројењима које резултирају емисијама у атмосферу одвијају на начин који обезбеђује да нема никаквог мириса ван граница постројења услед одвијања ових активности;
- успостављање заштитног зеленила око комплекса ППОВ;
- уградити филтере за задржавање честичног загађења које могу бити испуштене у ваздух, тако да задовољавају критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15);
- примену техничких мера заштите ваздуха уградњом уређаја за смањење концентрације гасова непријатних мириса, односно редукцију мириса, у складу са чланом 55. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон);

- свести на минимум загађење ваздуха гасовима са ефектом стаклене баште који утичу на оштећење озонског омотача и климатске промене;
- одржавањем максималног нивоа комуналне хигијене;
- успоставити контролу квалитета ваздуха у складу са законском регулативом.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА

Заштита вода спроводиће се применом правила и мера заштите, које се односе на:

- техничко – технолошко решење система за прераду отпадних вода на постројењима за пречишћавање отпадних вода, у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон) мора да обезбеди и гарантовати квалитет пречишћених отпадних вода који ни у једном моменту неће угрозити прописан квалитет воде у крајњем реципијенту – реке Велика, Западна Морава и Јовановачка река;
- техничко – технолошко решење система за прераду треба да задовољава критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије” бр. 67/11, 48/12 и 1/16), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12);
- забрањено је испуштање нетретираних отпадних вода у природни реципијент;
- изградњу објекта постројења за пречишћавање отпадних вода успоставити опремањем комуналном инфраструктуром и прикључењем свих садржаја комплекса;
- обезбедити да квалитет пречишћених отпадних вода на излазу из постројења одговара класи водотокова који је реципијент отпадних вода, сходно Уредби о категоризацији вода („Сл. гласник РС” 5/68);
- квалитет вода (које се доводе на постројење за прераду отпадних вода, пречишћених вода и вода реципијента реке Велике, Западне Мораве и Јовановачке реке) мора да задовољи услове прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије” бр. 67/11, 48/12 и 1/16), Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12), и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);
- ниједна супстанца не сме бити испуштена на начин или у концентрацији која ће нанети трајне штете по флору и фауну водног тела – реке Велике, Западне Мораве и Јовановачке реке, која прима испуштене отпадне воде;
- ниједан ефлуент, односно термички загађена вода, не сме се испуштати у реципијент уколико резултира порастом температуре реципијента низводно од места термичког испуштања;
- обавезна је уградња мерних уређаја за мерење и регистровање количина испуштених вода и утврђивање мерних места за узимање узорака за испитивање и контролу квалитета пречишћених отпадних вода;
- спровести таква техничка решења да постројење за прераду отпадних вода не буде плављено;
- приликом извођења радова код водотока, примењивати принцип „натуралне регулације”, која подразумева што мању употребу грубих вештачких интервенција (кинетирање корита, облагање целог попречног профила каменом и бетоном итд.) како би се у целости очували водени екосистеми и непосредно приобаље;
- на местима укрштања цевовода са водотоком, није дозвољено извођење радова који изазивају дуготрајну замућеност водотока. Извођење радова на укрштању цевовода са водотоком предвидети у периоду ниског водостаја. Избежавати радове на речним прелазима током сезоне мрешћења рибе (обично између марта и јуна);

- управљање санитарно фекалним отпадним водама насталим на постројењу услед боравка радника, обезбедити према условима Јавног комуналног предузећа;
- успоставити мониторинг квалитета отпадних вода које се упуштају у реципијент, у складу са законском регулативом. Квалитет вода река пратити од места улива пречишћених отпадних вода у реке, а у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање (Сл.гл.РС. бр.50/12), Правилником о опасним материјама у водама (Сл.гл.СРС.бр.31/82), Уредбом о класификацији вода (Сл.гл.СРС.бр. 5/68) и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардских супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање (Сл.гл.РС.бр.24/14).

МЕРЕ ЗА УПРАВЉАЊЕМ ОТПАДОМ

- за све врсте отпада који могу настати обављањем активности и боравком радника, обезбедити адекватне судове за прикупљање отпада водећи рачуна о начину и могућностима његовог извожења са предвиђених површина, схосно саобраћајним решењима;
- обезбедити потребан простор, услове и опрему за сакупљање и привремено складиштење отпада пореклом од третмана отпадних вода у зависности од изабране технологије (чврсте фракције из технолошки отпадних вода, отпадни муљ, филтерска испуна), редовно уклањати и складиштити у контејнере са поклопцима до предаје оператеру који поседује дозволу за управљање генерисаном врстом отпада, у складу са Законом о управљању отпадом („Сл.гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др.закон);
- извршити категоризацију отпада ангажовањем овлашћене институције, у складу са Правилником о категоријама, испитивању и квалификацији отпада („Сл.гласник РС“, бр.56/10, 93/19 и 39/21). Обавеза носиоца пројекта је да изврши категоризацију отпадног муља и утврди поступање са истим;
- вршити редовну контролу сепаратора уља и послове пражњења поверити овлашћеном оператеру који поседује дозволу за обављање наведене делатности и управљања отпадним уљима.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА И ПОДЗЕМНИХ ВОДА

- објекте постројења за прераду отпадних вода, резервоаре, колекторе и др. извести тако да буду водонепропусни;
- на локацији постројења за прераду отпадних вода предвидети пијезометре (тачан положај и број пијезометара утврдити и на основу извештаја хидрогеолошких испитивања терена) и дефинисати праћење квалитета подземних вода;
- одражавати машински парк у исправном стању, у циљу спречавања могућности доспевања нафте, деривата и машинског уља у земљиште, површинске и подземне воде. Сва механизација која је присутна на градилишту приликом изградње постројења мора поседовати сертификате везане за заштиту животне средине;
- очувати, унапредити и одржавати постојеће водно земљиште око водотокова као и влажна станишта у зонама успостављања цевовода;
- уколико носилац пројекта деградира животну средину, извршити санацију и ремедијацију деградиране животне средине, у складу са пројектом санације и ремедијације, на који даје сагласност министарство надлежно за послове заштите животне средине („Сл.гласник РС“, бр.135/04, 36/029, 36/09-др.закон,72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др.закон) и сходно Уредби о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл.гласник РС“, бр.88/10 и 30/18-др.уредба);
- успоставити мониторинг земљишта, у складу са Законом о заштити земљишта („Сл.гласник РС“, бр.112/15), Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим

захватима за мониторинг земљишта („Сл.гласник РС“, бр.102/20) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл.гласник РС“, бр.30/18 и 64/19).

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Бука је, физички посматрано, емитована енергија која се преноси таласима кроз ваздух. Људско ухо другачије препознаје, код истог нивоа буке, ниске фреквенције од високих. Високе фреквенције код истог нивоа буке више сметају. Мерење и вредновање јачине буке прилагођено је функцији човечијег чула слуха. Јачина буке се мери у децибелима, односима логаритама вредности датог нивоа буке и нивоа буке на прагу чујности (dB) и редукује на еквивалентну фреквенцију (A) – dB(A).

Заштита од буке у животној средини засниваће се на спровођењу следећих правила и мера заштите:

- приликом извођења радова користити механизацију и уређаје који својим радом неће доводити до прекорачења дозвољеног нивоа буке у складу са наменом простора;
- утврдити обавезу предузимања техничких мера на изворима буке и одабир извора буке са нижим вредностима емисије буке;
- успоставити праћење нивоа буке на локацији постројења, у складу са законском регулативом. Мерење се врши у складу са Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл.гласник РС“, бр.72/10) и од стране стручне овлашћене орфганизације сходно Правилнику о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Сл.гласник РС“, бр.72/10).

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД УДЕСА

- у случају пуцања цеви колектора који доводе отпадне воде на постројење, потребно је одмах приступити отклањању узрока акцијента (замена оштећеног дела колектора), спречити даљи продор отпадних вода у земљиште, површинске и подземне воде и извршити санацију терена. Превентивна мера заштите је избор цеви за колектор које морају бити атестиране, то јест, испуњавају захтеве за предметну намену, чиме ће се ризик од удеса спречити и минимизирати;
- за потребе напајања постројења електричном енергијом обавезан је резервни, допунски, алтернативни извор електричне енергије (дизел агрегат).

Обавезно је успостављање ефикасног система мониторинга и сталне контроле функционисања главног колектора ППОВ, а нарочито:

- праћење квалитета и количине отпадне воде пре упуштања у реципијент, у складу са одредбама Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 67/11, 48/12 и 1/16) и Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16);
- праћење емисије загађујућих материја у ваздух, у току рада постројења преко овлашћене институције, у складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21) и Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС“, број 5/16);
- „нулто“ мерење нивоа буке у животној средини пре почетка рада постројења, односно редовно праћење нивоа буке у току рада постројења, преко овлашћене институције, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/21) и Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- у току извођења радова на изградњи планираних садржаја извођач радова је у обавези да:

- грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току изградње сакупи, разврста и привремено складишти, на одговарајућим одвојеним местима предвиђеним за ову намену, искључиво у оквиру градилишта до предаје лицу које има дозволу за управљање овом врстом отпада (транспорт, складиштење, поновно искоришћење, одлагање отпада); спроведе поступке за смањење количине отпада за одлагање (посебни услови складиштења отпада и сл), односно одваја отпад чије се искоришћење може вршити у оквиру градилишта или у постројењима за управљање отпадом; приликом складиштења насталог отпада примени мере заштите од пожара и експлозија,
- обезбеди извештај о испитивању насталог неопасног и опасног отпада којим се на градилишту управља, у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС”, број 36/09, 88/10 и 14/16) и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада (“Службени гласник РС”, број 56/10),
- води евиденцију о:
 - врсти класификацији и количини грађевинског отпада који настаје на градилишту,
 - издвајању, поступању и предаји грађевинског отпада (неопасног, инертног, опасног отпада, посебних токова отпада),
 - попуњава Документ о кретању отпада за сваку предају отпада правном лицу, у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање (“Службени гласник РС”, број 114/13) и Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање (“Службени гласник РС”, број 17/17); комплетно попуњен документ о кретању неопасног отпада чува најмање две године, а трајно чува Документ о кретању опасног отпада, у складу са законом,
- снабдевање машина нафтом и нафтним дериватима обавља на посебно опремљеним местима, а у случају да дође до изливања уља и горива у земљиште одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине,
- у случају удесних ситуација у току извођења радова, примени планиране мере заштите за превенцију и отклањање последица (опрема за гашење пожара, адсорбенти за сакупљање изливених и просутих материја и др).

Додатне мере:

- техничку документацију израдити у складу са прописима који уређују израду пројеката и усвојити адекватна техничко-технолошка решења;
- приликом израде техничке документације водити рачуна о посредном или непосредном утицају на већ изграђене објекте, у складу са претходно издатим водним актима и техничком документацијом на начин који ће обезбедити заштиту њихове стабилности и функционалности као и о актуелном режиму површинских и подземних вода у циљу заштите режима у квантитативном и квалитативном смислу;
- прибавити Мишљење јавног комуналног предузећа надлежног на територији општине о положају планираних објеката у односу на изворишта у складу са Правилником о одређивању и одржавању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (.Сл. гласник РС”, број 92/08);
- изградња сервисних саобраћајница, за потребе будућег постројења за пречишћавање мора бити комуникационо повезана са постојећим и планираним јавним саобраћајницама.

Посебни услови за постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ):

- у процесу израде техничке документације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода извршити идентификацију свих отпадних вода са предметне територије по квантитету и квалитету (на основу довољног броја анализа извршених од стране овлашћеног правног лица-акредитоване лабораторије), дефинисати планирано хидрауличко оптерећење и захтевани капацитет постројења;

- обезбедити спровођење техно-економске анализе којом ће се изабрати одговарајућа технологија пречишћавања отпадних вода, потребан степен пречишћавања у односу иа захтевани квалитет испуштених отпадних вода за испуштање у природни реципијент, у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС“, бр.67/2011, 48/2012 и 1/2016) и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површииске воде и роковима за њихово достизање („Сл гласншс РС“, бр35/2011);
- поставити уређаје за регистравање и континуално праћење количине испуштене пречишћене воде, као и испитивање квалитета отпадних вода од слране овлашћеног правног лица-акредитоване лабораторије сходно члану 99. Закона о водама („Сл. гласник РС“ бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон) и податке о испуштеним количинама и квалитету отпадних вода достављати и Јавном водопривредном предузећу;
- изливну грађевину за испуштање пречишћених вода, планирати тако да ката излива буде испод нивоа средње воде реципијената уз потребне мере заштите да би се спречило еродирање корига и саме обале;
- потребно је дефинисати у виду посебног Правилника, санитарно-техничке услове за упуштање отпадних вода у канализацију и дати максималне граничне вредности по појединим параметрима, у циљу заштите и обезбеђења одговарајуће поузданости рада ППОВ.

Препоруке за планирање са становишта сеизмичког ризика

Подручје плана се налази у сеизмичкој зони од 8° MCS скале.

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- обавезна примена важећих сеизмичких прописа при изградњи нових објеката;
- обезбедити довољно слободних површина, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објеката;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина.

Могућа заштита односи се на усклађен размештај функција и намена у простору и строго поштовање законских прописа о сеизмичким дејствима на конструкције, уз детаљно истраживање терена.

С обзиром на то да законска регулатива у овој области није у довољној мери развијена и усаглашена са светским стандардима, у смислу прописивања посебних мера заштите у примени је Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима (Службени лист СФРЈ, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Према члану 16. Закона о СПУ извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Ступањем на снагу Измене и допуне просторног плана општине Ћићевац, ставља се ван снаге реферална карта бр. 2 Мрежа насеља и инфраструктурни систем - у целости, а део текста Просторног плана општине Ћићевац мења се и допуњује како је то дефинисано у поглављу бр. 4 Планска решења, овог плана.

Ступањем на снагу плана, делови текста наведени у поглављу 4. Планска решења, стављају се ван снаге у Просторном плану општине Ћићевац („Службени лист општине Ћићевац“, бр.72011).

Измене и допуне просторног плана општине Ћићевац су саставни део Просторног плана општине Ћићевац и представљају основ за издавање информације о локацији, локацијских услова, као и за израду пројекта препарцелације, парцелације и урбанистичког пројекта, на површинама предвиђеним за директно спровођење, у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр.72/09, 81/09– исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20 и 52/21).

Инвеститор је у обавези да се, пре подношење захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња, односно реконструкција или уклањање објекта, наведених у Листи I и Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08), обрати надлежном органу за заштиту животне средине ради спровођења процедуре процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 36/09). Студија о процени утицаја израђује се на основу генералног, односно идејног пројекта и саставни је део захтева за издавање грађевинске дозволе.

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Реализација планских решења одвијаће се у дужем временском периоду и по правилу доводи до одређених промена у простору и животној средини. Да би се вршило праћење промена на подручју плана неопходно је вршити систематско мерење, испитивање и оцењивање стања животне средине како би се омогућила заштита здравља људи, природних и створених вредности на подручју плана., самим тим успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака. Последњи корак у процесу стратешке процене је развој и имплементација програма мониторинга. Сврха мониторинга је:

- да прикаже промене у животној средини које се могу приписати имплементацији Плана,
- да дозволи стварним утицајима да се упореде са предвиђеним утицајима;
- да предложи могуће мере за смањење или ублажавање ефеката непредвиђених догађаја, уколико се они појаве;
- да се прикупе квалитетне основне информације за друге планове који захтевају стратешку процену.

За предметно подручје, није успостављен мониторинг животне средине.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), следеће ставке:

- опис циљева Плана и програма,
- индикаторе за праћење стања животне средине,
- права и обавезе надлежних органа,
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за

предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС" бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. Закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- ❖ обезбеђење мониторинга,
- ❖ дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- ❖ одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- ❖ дефинисање мониторинга загађивача,
- ❖ дефинисање начина достављања података у циљу вођења Локалног регистра извора загађивања, и
- ❖ увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

- ❖ квалитета вода (загађујуће материје и друге карактеристике);
- ❖ квалитета земљишта;
- ❖ квалитета ваздуха;
- ❖ нивоа буке;
- ❖ отпада.

5.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Мониторинг квалитета ваздуха

Мониторинг квалитета ваздуха се успоставља у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом ваздуха. Мониторинг треба вршити континуирано, посебно на локацијама и подручјима повећаног загађења, на утврђеним локалитетима где се постављају стационарне мерне станице, 24-часовним узроцима. Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13) дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивања тренда загађења како би се правовремено деловало ка смањењу садржаја штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине (ваздуха, земљишта, вода).

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем емисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Од посебне је важности вршити редован мониторинг како на подручју плана тако и на подручју читаве општине.

Предлаже се успостављање мерних места за праћење квалитета ваздуха на планском подручју од стране локалне мреже за мониторинг квалитета ваздуха. Број и распоред мерних места прилагодити површини подручја, врсти извора који загађују ваздух, геолошким карактеристикама и густини насељености. Неопходно је правити дневне, месечне и годишње извештаје.

Мониторинг квалитета воде

Према Закону о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/18 и 95/18-др.закон) као и према подзаконским актима донетим на основу овог Закона у циљу праћења стања загађености вода потребно је вршити систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода, на прописан начин, на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС”, бр. 50/12), према програму који доноси Влада.

Поред испитивања квалитета површинских и подземних вода обавезно је и испитивање квалитета пречишћених отпадних вода са ППОВ које се испуштају у реке Велику, Западну Мораву и Јовановачку реку, на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр.67/11, 48/12 и 1/16) и Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, бр.33/16). Обавезно је испитивање квалитета вода у пијезометрима према Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 50/12) и Уредби о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19), као и ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју и обавезу испитивања атмосферских отпадних вода на излазу из сепаратора према Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр.67/11, 48/12 и 1/16).

Мониторинг квалитета земљишта

Ради утврђивања садржаја опасних и штетних материја у земљишту, на локацијама у непосредној близини депонија, трафостаница, саобраћајница, индустријских зона, као и у насељеним местима врши се мониторинг земљишта, у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл.гласник РС”, бр.30/18) и Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикатора за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл.гласник РС”, бр.88/10 и 30/18) и методама за њихово испитивање.

Према Правилнику о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, бр.102/20), предметно ППОВ се налази на листи активности за које се врши мониторинг земљишта пре почетка, у току обављања активности и по завршетку обављања активности. Из тих разлога је обавеза Оператера ППОВ да врши мониторинг земљишта сходно Закону о заштити земљишта („Службени гласник РС”, бр.112/15), Правилнику о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, бр.102/20) и Уредби о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр.30/18 и 64/19).

Мониторинг буке

Ниво буке у животној средини се контролише системским мерењем буке које обезбеђује општина, односно град. Мерење буке могу да обављају овлашћене стручне организације у складу са Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини. Истим Правилником прописани су највиши дозвољени нивои буке у насељеним и ненасељеним подручјима. Мониторинг буке не односи се стриктно на функционисање ППОВ, већ на друге садржаје и активности, првенствено на саобраћајне токове на јавним путевима, што је у надлежности локалне самоуправе и надлежних републичких органа. Ипак од изузетног је

значаја извршити „нулто“ мерење нивоа буке у животној средини пре почетка рада постројења.

Мониторнг отпада

Мониторнг отпада има за циљ контролисање количине произведеног отпада и стања одлагалишта као и умањење негативних утицаја на животну средину изазваних неадекватним поступањем са отпадом. Мониторинг отпада обухвата утврђивање количине и врсте отпада која се одвози на комуналну депонију.

5.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

На основу позитивне регулативе Општина располаже нормативно-правним инструментаријумом да доноси акте у смислу накнада за заштиту и унапређење животне средине. На основу одредаба члана 18. Закона о локалној самоуправи и одредаба члана 190. Устава Републике Србије, јединица локалне самоуправе – општина, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Права и обавезе надлежних органа

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга на основу посебних закона;
- јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе;
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга;
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података;
- мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и SRPS-ISO стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом;
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорака, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података;
- државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин;
- Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност;
- министар прописује методологију за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологију за врсте, начине и рокове прикупљања података;
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици Србији;
- надлежни орган локалне самоуправе дужан је да Агенцији за заштиту животне средине тромесечно доставља податке;

- информациони систем води Агенција за заштиту животне средине;
- извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике Србије и јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга нивоа загађености ваздуха, односно квалитета ваздуха и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Поступање у случају акцидентата

На планском подручју могући су акциденти у саобраћају, услед пуцања цеви колектора који доводе отпадне воде на постројења, сеизмички ризик је у границама прихватљивог.

У случају саобраћајних акцидентата могуће су штете на самом извору, односно нема опасности на шире окружење. Детаљније мере заштите прописују се у одговарајућим проценама утицаја пројеката за саобраћајнице, односно у поступцима за руковање и транспорт опасним материјама, као и складиштењу, претовару и транспорту нафтних деривата.

У случају пуцања цеви који доводе отпадне воде на постројења, потребно је одмах приступити отклањању узрока акцидента (замена оштећеног дела колектора), спречити даљи продор отпадних вода у земљиште, површинске и подземне воде и извршити санацију терена. Превентивна мера заштите је избор цеви за колектор које морају бити атестиране, то јест, испуњавају захтеве за предметну намену, чиме ће се ризик од удеса спречити и минимизирати.

У циљу заштите од пожара обавезно је примењивати следеће смернице:

- Предвидети довољну ширину путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара (Правилник о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Сл лист СРЈ”, бр. 8/95)
- Потребно је на електричним инсталацијама, опреми и уређајима, а ради спречавања избијања пожара услед квара обезбедити:
 - правилан избор електро водова - електро развода и заштитних уређаја, чиме се ограничавају преносиве струје на трајно дозвољене;
 - правилан избор високонапонских проводника и њихово повезивање на систем уземљења;
 - правилан избор заштите од преоптерећења електричних проводника, уређаја и опреме правилним избором уређаја за заштиту од преоптерећења (осигурача) и заштитних термичких елемената, који су димензионисани према према трајној дозвољеној струјној оптеретивости електричних проводника и инсталисане опреме која једобијена, на основу једновременог оптерећења;
 - удаљење електричних водова и друге електроинсталационе опреме на довољне удаљености од извора топлоте;
 - правилан избор и инсталација разводних постројења енергетских трансформатора са припадајућом заштитном и контролном опремом, електро машинске опреме (генератор, разводни ормари);
 - саобраћајнице треба испланирати тако да се омогући приступ ватрогасним возилима до угрожених објеката и њихово маневрисање за време гашења пожара и евакуације људи;
 - свим објектима обезбедити приступни пут за ватрогасна возила у складу са Правилником о техничким нормативима за приступне путеве окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара (“Службени лист СРЈ”, бр.8/95), по коме најудаљенија тачка коловоза није даља од 25 m од габарита објекта;

- прибавити сагласности надлежног органа на предвиђене мере заштите од експлозије и пожара.

У циљу заштите од земљотреса треба примењивати следеће смернице:

- ради заштите од потреса објекти морају бити реализовани и категорисани према Правилнику о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр 31/81, 49/82, 29/83, 21/88, 52/90), а код пројектовања предвиђених надградњи и доградњи одредби Правилника о техничким нормативима за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 52/85)
- обезбедити довољно слободних површина које прожимају изграђене структуре, водећи рачуна да се поштују планирани проценти изграђености парцела, системи изградње, габарити, спратност и темељење објеката;
- главне коридоре комуналне инфраструктуре треба водити дуж саобраћајница и кроз зелене површине, кроз за то планиране коридоре и на одговарајућем одстојању од грађевина.

6.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена утицаја у складу са Директивом ЕУ 2001/42/ЕС, као и домаћом регулативом представља процес којим се врши процена стратешких утицаја одређених планова и програма на животну средину са циљем да се интегрисањем основних начела заштите животне средине (начело одрживог развоја, интегрисаности, предострожности, хијерархије, координације и јавности) у поступак припреме израде и доношења плана обезбеди одрживи развој и заштита животне средине.

Значај поступка стратешке процене је у томе што она:

- афирмише и снажи процес заштите животне средине током израде концепта и планова;
- омогући еколошки здрав и одржив развој;
- идентификује специфичне утицаје и лоцира кумулативне ефекте;
- смањује могућност да се направе озбиљне грешке;
- помаже у доношењу одлука заснованих на информацијама и процени могућих значајних утицаја у фази када су могућа алтернативна решења и нема ограничења која се јављају у фази процене утицаја већ дефинисаних намена или пројеката.

Као резултат спровођења поступка стратешке процене, израђује се Извештај о стратешкој процени утицаја као завршни документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, а донекле и основни методолошки приступ дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018-др.закон и 95/2018-др.закон). Специфичност конкретног плана, ниво плана, као и карактеристике постојећег стања животне средине на планском подручју, условили су да садржај Извештаја о стратешкој

процени утицаја у одређеној мери буде модификован и прилагођен основним карактеристикама плана.

Општи методолошки принцип, базиран на примени наведеног закона, подразумева континуирани поступак усаглашавања процеса израде планског документа са процесом поступка стратешке процене кроз унапред утврђени редослед фаза или корака, а који се односе на: анализу стања свих релевантних фактора - чиниоца животне средине, идентификацију постојећих извора загађења као и процену потенцијално могућих негативних утицаја, предлога најповољнијег решења са аспекта заштите животне средине, предлога мера за спречавање и ублажавање током свих фаза израде планског документа као и предлог мониторинга током спровођења планског документа и експлоатације објеката.

Разрадом наведених фаза развијен је следећи поступак за стратешку процену за Измену и допуну Просторног плана, дат је у следећој табели.

Табела бр. 7: Поступак стратешке процене за Измену и допуну Просторног плана

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
<p>Фаза 1: <i>Идентификација других планова и програма од значаја за остваривање циљева заштите животне средине</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Идентификација планова, програма, пројеката и других докумената од значаја за Измену и допуну Просторног плана; ▪ Идентификација циљева и задатака заштите животне средине од значаја за Измену и допуну Просторног плана (од (интер) националног до локалног); ▪ Спецификација и валоризација кључних проблема заштите животне средине и кључних циљева заштите животне средине;
<p>Фаза 2: <i>Дефинисање циљева и задатака стратешке процене утицаја</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија постојећих циљева и задатака стратешке процене утицаја из различитих докумената од (интер) националног до локалног нивоа (укучујући међурегионални, регионални и ниво локалне заједнице); ▪ Дефинисање циљева стратешке процене у зависности од планских проблема и одредби регулативе;
<p>Фаза 3: <i>Формирање информационе – документционе основе</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Идентификација потенцијалних извора информација и података релевантних за стратешку процену; ▪ Прикупљање података из различитих извора (подаци добијени од локалних власти и заједнице, анкете, истраживања, теренска истраживања, пописна и друга статистика, подаци доступни преко Интернет мреже, литература и др.); ▪ Обрада података и прављење одговарајућих база података;

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
<p>Фаза 4: Полазне основе стратешке процене утицаја (почетне фазе стратешке процене утицаја у ужем смислу)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија прикупљених података (анализа и синтеза расположивих података); ▪ Оцена података прикупљених из других докумената (оцена и преузимање – „стечене обавезе“); ▪ Оцена стања активности на планском подручју (примена других планова, програма и пројеката); ▪ Оцена имплементације националних и регионалних стратегија, планова, програма и пројеката; ▪ Идентификација могућих тешкоћа; ▪ Оцена валидности аналитичко-информационе грађе; ▪ Прелиминарна оцена општег стања животне средине;
<p>Фаза 5: Дефинисање индикатора</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија и анализа доступних података, анализа полазних основа и прелиминарна процена трендова; ▪ Дефинисање и развој индикатора од значаја за стратешку процену, корелација између индикатора, циљева и задатака Измене и допуне Просторног плана и стратешке процене утицаја;
<p>Фаза 6: Ревизија индикатора, циљева и задатака</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Синтеза интерних ревизија претходних фаза, редефинисање циљева, задатака и прилагођавање расположивим подацима. Редифиниција индикатора;
<p>Фаза 7: Идентификација проблема заштите животне средине / питања одрживости</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија (претходних) радних верзија Измене и допуне Просторног плана; ▪ Усклађивање Измене и допуне Просторног плана са осталим конвенцијама, плановима, програмима и пројектима од значаја за заштиту животне средине;

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да је ова стратешка процена утицаја рађена у току израде Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац. Тиме су се ова два поступка у интерактивном процесу међусобно допуњавала.

У процесу израде стратешке процене утицаја саме Измене и допуне Просторног плана, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера.

У процесу израде стратешке процене утицаја Измене и допуне Просторног плана успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину.

7.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу. Како је стратешка процена интегрисана у све фазе израде Измене и допуне Просторног плана општине Ћићевац то је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене. Део о животnoj средини у свим фазама израде Измене и допуне Просторног плана припремљен је на основу резултата стратешке процене приказаних у овом извештају.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Планом надлежном органу на одлучивање.

8.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Закључци о израђеном Извештају о стратешкој процени, тј. закључна разматрања према важећој регулативи представљају део документа који је намењен широј јавности. Основни смисао је да се омогући лакши увид у налазе стратешке процене. Другим речима, закључна разматрања представљају „нетехнички резиме” који се израђује у складу са Европском директивом. У нетехничком резимеу представља се сумаријум информација датих у Извештају о стратешкој процени. Ове информације, с обзиром да су намењене јавности, представљају се на поједностављен начин. Закључна разматрања ове стратешке процене условно говорећи, представљају резиме или врсту завршног прегледа стратешке процене.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног Плана је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности. Резимирајући утицаје Плана на животну средину и елементе одрживог развоја може се констатовати да ће већина утицаја планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор. Негативни утицаји које је могуће очекивати реализацијом планских решења потребно је детаљно размотрити израдом Процена утицаја на животну средину појединачних пројеката. Да би се овакви утицаји свели у оквире који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на животну средину.

У варијанти да се Измена и допуна Просторног плана не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти, док у варијанти да се Измена и допуна Просторног плана имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти који отклањају већину негативних тенденција у развоју посматране територије, пречишћавање отпадних вода, ако се план не би имплементирао.

Извештај о стратешкој процени утицаја који се радио за ниво Измене и допуне Просторног плана не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Анализирајући Измену и допуну Просторног плана у целини, као и појединачна планска решења, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација плана не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења. У случајевима где је процењено да може доћи до потенцијално негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овим Извештајем.